

йдеться про ті суїциди, які закінчились смертю. А світова статистика свідчить, що на кожен реалізований суїцид припадає 19 реальних спроб його здійснити. Тобто, близько 2–2,5 тис. дітей в Україні щороку намагаються звести рахунки з життям.

До дитячого суїциду, в більшості випадків, призводить та ж причина, що і до булінгу – відсутність комунікацій між поколіннями. Суїцидальні думки досить поширені серед підлітків (імовірно через різке та емоційне сприйняття реальності). 85% дітей замислювались взагалі щодо суїциду, а 27,2% дітей інколи втрачали бажання жити.

Таким чином, актуальність правового і психологічного дослідження булінгу зумовлюється необхідністю формування дієвих механізмів превенції цього вкрай небезпечного феномену, жертвами якого переважно виступає молоде покоління нашої держави.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)». Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Український інститут дослідження екстремізму. Дослідження «Стоп шкільний терор. Профілактика та протидія булінгу»: <http://uire.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/Doslidzhennya-buling.pdf>

4. Лейн Д.А. Школьна травля (буллинг) / Дэвид А.Лейн / Електронний ресурс <http://psifeya.ru/wpcontent/uploads>.

Юрченко Вадим Васильович,

здобувач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА

Однією з фундаментальних ознак цивілізованої держави є права захищеність особи. У зв'язку з цим у сучасних умовах постійно зростають вимоги, що висуваються суспільством до професійної діяльності прокурорів. Вони належать до представників влади, посадових осіб, які наділені відповідними повноваженнями щодо захисту інтересів держави, суспільства і громадян. Їхня професійна діяльність стосується безпосередніх прав громадян і часто визначає долю людей, їх життя, здоров'я, благополуччя.

У Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, схваленій Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015, одним із напрямів реформування системи визначено приведення повноважень та діяльності органів прокуратури у відповідність із європейськими стандартами (пункт 4) [1].

На психологічному рівні, діяльність працівників прокуратури України передбачає прагнення досягнення справедливості, захист прав та свобод громадян та держави, прагнення служити правосуддю, відчуття патріотизму, ціннісних орієнтацій.

Діяльність прокурора характеризується публічністю та на даний час високим рівнем контролю з боку суспільства та громадян. Вказане працівник прокуратури має прийняти під час прийняття на роботу, склавши присягу прокурора.

Психологічний зміст діяльності прокурора характеризується схильністю до впливу широкого спектра стресових факторів. Основні з них: 1) необхідність ухвалення відповідального процесуального чи іншого рішення, при цьому він піддається емоційному тиску, перш ніж буде винесено всебічно виважене і об'єктивне рішення по справі; 2) значні фізичні і психічні навантаження через велику кількість кримінальних проваджень (станом на 2018–2019 роки в середньому по 300 кримінальних проваджень, які перебувають у провадженні на одного процесуального керівника у місцевих прокуратурах), що у свою чергу вимагає колосальної напруги інтелектуальної та емоційної сфер; 3) аритмічність праці прокурора.

До психологічних характеристик прокурорської діяльності належать й інші традиційні характеристики, зокрема детальна правова регламентація, тактичний простір, наявність владних повноважень, дефіцит часу, комунікабельність, різноманіття розумових завдань, наявність негативних емоцій.

Правова регламентація означає чітке регулювання діяльності, піднесене до норми закону, а отже, обов'язковість виконання. З позицій психологічної напруженості саме ця особливість процесуальної діяльності відрізняє її від численних видів людської діяльності, де виконання робіт визначається загальними планами чи інструкціями і створює широкі можливості для вільного здійснення власних уявлень про найбільш ефективну організацію праці. Правова регламентація обмежує волю, підпорядковуючи їхню діяльність чітко встановленому нормами закону порядку. Це, однак, не означає, що вони не вільні у своїх волевиявленнях, а також у виборі засобів реалізації своєї діяльності, її найбільш раціональній і ефективній організації. Така свобода існує, вона реальна і виражається в широкому застосуванні тактичних прийомів, їхніх комплексів, комбінацій. Водночас свобода в обранні засобів і методів розслідування, судового розгляду та їхньої організації здійснюється у межах вимог закону, підпорядкована його принципам і не може поширюватися далі оперування вже сформульованими в законі вимогами і порядком діяльності [2, с. 107].

Згідно норм кримінального процесуального кодексу України, обвинувачення – це твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому цим Кодексом. Підтримання

публічного (державного) обвинувачення є однією з основних функцій прокуратури [3].

Діяльність учасників судочинства детально регламентується законом, що встановлює певну процесуальну форму (структуру судового процесу, його стадій, порядку проведення процесуальних дій, вирішення та заявлення клопотань учасників процесу). Процесуальна форма є гарантією захисту прав і законних інтересів особи.

Діяльність в кримінальному процесі, як і будь-яка інша професійна діяльність, має свою мотивацію, завдання, цілі, методи та способи реалізації. Її можна розглядати також як форму соціальної та психологічної взаємодії осіб, оскільки вона носить колегіальний характер, в ній відображаються міжособистісні, внутрішньогрупові та міжгрупові відносини.

Прокурорська діяльність під час підтримання публічного (державного) обвинувачення характеризується певною послідовністю, стадійністю. Вона складається зі стадій, що змінюють одна одну. На кожній стадії виносяться процесуальні рішення. Стадії процесу обмежені часовими інтервалами, розташовуються у логічній послідовності, дозволяють успішно здійснювати підтримання публічного (державного) обвинувачення.

Головною метою публічного (державного) обвинувача є доведення перед судом винності особи у вчиненні відповідного кримінального правопорушення. У свою чергу, функція суду полягає в тому, щоб розв'язати конфлікт, відновити справедливість. Судді при здійсненні правосуддя незалежні та підкоряються тільки законам. Це означає дотримання законодавчих розпоряджень, здійснення діяльності відповідно до процедури, встановленої чинним законодавством. Судовий процес передбачає виникнення процесуальних правовідносин.

Так, центральною стадією кримінального процесу є стадія судового розгляду. У плані психології важливе значення має така частина судового розгляду, як судовий розгляд, у якій суд за участю обвинуваченого, захисника, потерпілого й прокурора безпосередньо досліджує докази, зібрані на стадії досудового слідства і пред'явлені суду учасниками судового розгляду або повідомлені самим судом [2, с. 313].

У психологічному аспекті важливе значення мають зовнішні умови, в яких здійснюється прокурорська діяльність. До таких умов може бути віднесене службовий кабінет, приміщення прокуратури, меблі, що знаходяться в ньому.

Враховуючи викладене, необхідно висвітлити основні психологічні характеристики прокурорської діяльності. Зокрема, остання належить до складних інтелектуально-практичних видів діяльності. Указаний діяльності притаманна наявність різних напрямів і завдань, визначених законом, чітко визначених галузевими наказами пріоритетів діяльності, постійна взаємодія прокурора в системі «людина-право».

Список використаних джерел

1. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки: Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
2. Коновалова В.О. Шепітько В.Ю. Юридична психологія Київ, 2004.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року, ред. від 10.01.2019 [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Березівська Інна Ігорівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем психологічного
забезпечення та психофізіологічних досліджень
Національної академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук **Галустьян О. А.**

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ЯК ПІДҐРУНТЯ ГОТОВНОСТІ ДО СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Служба в правоохоронних органах в усьому світі традиційно відноситься до видів професійної діяльності з високим рівнем емоційно-стресових навантажень.

На працівників поліції щодня впливають різні чинники, що часто мають стресовий характер. Це, в свою чергу, може призвести до появи втоми, перевтоми, виникнення різних негативних емоційних станів, розладів професійно-службової діяльності. У зв'язку з цим оволодіння працівниками прийомами та методами психологічної саморегуляції є вельми актуальним завданням сучасності.

Є. В. Василенко зазначає: «Співробітники МВС відчувають вплив стресогенних факторів подвійного порядку: стресори повсякденної напруженої професійної діяльності і стресори екстремальних ситуацій, які створюють значні труднощі у вирішенні професійних завдань, позначаються на успішності дій і вимагають від співробітників високої професійної стійкості, особливої психологічної підготовленості, вміння конструктивно діяти в складних умовах» [1]. За подібних умов ефективність виконання службових завдань працівниками поліції значною мірою залежать від наявності високого рівня розвитку їх стресостійкості та особистісних ресурсів.

В юридичній психології стресостійкість розглядає в трьох аспектах: як реакція на стрес, як сприйняття стресової ситуації і як відношення поліцейського до стрес-факторів [2].